

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA

NIILO JÄÄSKINEN

prednesené 14. júla 2011 (1)

Vec C-93/10

Finanzamt Essen-NordOst

proti

GFKL Financial Services AG

[návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný Bundesfinanzhof (Nemecko)]

„Odkúpenie pohľadávok neuhradených po lehote ich splatnosti za cenu, ktorá sa odvíja od pravdepodobnosti ich neuhradenia – Šiesta smernica o DPH – Rozsah pôsobnosti – článok 2 bod 1 – Poskytovanie služieb za protihodnotu – článok 13 B písm. d) – Oslobodenie – Vymáhanie pohľadávok a faktoring – článok 11 A ods. 1 písm. a) – Zdaniteľný základ“

1. Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka postúpenia pohľadávok neuhradených po lehote ich splatnosti bankou (ale len „banka“) spoločnosti GFKL Financial Services AG (ale len „GFKL“) za cenu, ktorá je nižšia ako nominálna hodnota týchto pohľadávok. Bundesfinanzhof sa snaží zistiť, či takáto kúpa podlieha DPH, a ak áno, či to predstavuje „vymáhanie pohľadávok a faktoring“, a ak áno, čo by malo byť zdaniteľným základom.
2. Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania bol podaný na účely stanovenia dosahu rozsudku vo veci MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring (ale len „rozsudok vo veci MKG“)(2). Súdny dvor v tomto prípade rozhodol, že hospodárska činnosť, prostredníctvom ktorej hospodársky subjekt odkúpi pohľadávky a berie na seba riziko ich neuhradenia a ktorý za to svojim zákazníkom účtuje poplatky, predstavuje poskytovanie služieb v podobe „vymáhania pohľadávok a faktoringu“(3). Podľa Súdneho dvora služby poskytované v takomto prípade odbremenia prevodcu od vymáhania pohľadávok, ako aj od rizika ich neuhradenia(4).
3. Názory účastníkov konania sa rozchádzajú, pokiaľ ide o to, či sa na prejednávany prípad vzťahuje rozsudok vo veci MKG, či sa od neho líši alebo či by sa mala táto judikatúra opätovne preskúmať.
4. Diogenes Laertius, autor gréckeho filozofického diela, ktorý žil v prvej polovici tretieho storočia, vo svojej knihe s názvom *Životopisy slávnych filozofov* opisuje Platónovu definíciu ľloveka(5). Rozpráva o tom, ako Platónovi tleskali, keď definoval ľloveka ako „dvojnohé zviera bez peria“. Keď Diogenes zo Sinope, nazývaný aj Cynik, ošklbal sliepku a priniesol ju do prednáškovej sály so slovami „tu je Platónov ľlovek“, k definícii pribudlo „so širokými nechtami“.

5. Definícia slovného spojenia „vymáhanie pohľadávok a faktoring“, ktorú Súdny dvor prijal v rozsudku vo veci MKG a ktorá je široká, sa podľa všetkého nevzťahuje len na faktoringové zmluvy, ktoré boli predmetom tohto prípadu, ale taktiež aj na akúkoľvek operáciu, v rámci ktorej dochádza k postúpeniu pohľadávky a s ňou súvisiaceho rizika jej nezaplatenia. Z tohto dôvodu, podobne ako to bolo v prípade Platónovej definície ľloveka, tento návrh na začatie prejudiciálneho konania poskytuje príležitosť pre ďalšie doplnenie definície, ktorá bola prijatá v rámci rozsudku vo veci MKG.

I – Právny rámec

Právna úprava Európskej únie

– Šiesta smernica o DPH(6)

6. Článok 2 bod 1 šiestej smernice o DPH stanovuje rozsah pôsobnosti smernice. Podľa tohto článku DPH podlieha „dodávka tovaru alebo služieb za úhradu [protihodnotu – *neoficiálny preklad*] v rámci územia štátu zdaniteľnou osobou“.

7. Článok 4 definuje „zdaniteľnú osobu“ ako osobu, ktorá nezávisle vykonáva akúkoľvek hospodársku činnosť bližšie určenú v tomto článku, odhliadajúc od účelu tejto činnosti. Hospodárske činnosti sú uvedené v odseku 2 tohto článku:

„Hospodárske činnosti spomínané v odseku 1 predstavujú všetky činnosti výrobcov, obchodníkov a osôb poskytujúcich služby, vrátane banských a poľnohospodárskych činností a činností jednotlivých profesií. Aj využívanie hmotného alebo nehmotného majetku na účely nadobúdania zisku z nich na nepretržitom základe sa bude tiež považovať za hospodársku činnosť.“

8. Článok 6 je nazvaný „Poskytovanie služieb“. Jeho relevantná časť stanovuje:

„1. Pojem ‚poskytovanie služieb‘ predstavuje každé plnenie, ktoré nie je dodaním tovaru v zmysle článku 5.

Medzi takéto plnenia môžu okrem iného patriť:

– postúpenia nehmotného majetku nezávisle od toho, či je alebo nie je predmetom dokumentu stanovujúceho vlastnícke právo,

...“

9. Článok 11 A ods. 1 písm. a) definuje zdaniteľný základ ako „všetko, čo predstavuje protihodnotu, ktorú získal alebo získa dodávateľ [alebo poskytovateľ – *neoficiálny preklad*] od kupujúceho, od zákazníka alebo od tretej strany za tento tovar alebo služby vrátane dotácií priamo súvisiacich s cenou tohto tovaru alebo služieb.“

10. Článok 13 stanovuje oslobodenie od DPH. Podľa článku 13 B písm. d) bodu 1 až 3 a bodu 5 je oslobodené od DPH:

„1. poskytovanie a sprostredkovanie úverov a správa úverov osobou, ktorá ich poskytna,

2. vyjednávanie úverových záruk alebo akéhokoľvek iného zabezpečenia peňazí alebo akákoľvek činnosť súvisiaca s nimi a správa úverových záruk osobou, ktorá poskytla úver,

3. plnenia vrátane sprostredkovania týkajúce sa vkladov a bežných útov, platieb, prevodov, dlhov, šekov a iných prevoditeľných dokumentov, ale nie inkasovania a skupovania dlhov [ale nie

vymáhania pohľadávok a faktoringu – *neoficiálny preklad*],

...

5. plnenia vrátane sprostredkovania – s výnimkou spravovania a úschovy – týkajúce sa úastín, podielov v spoločnostiach a združeníach, dlhopisov a iných cenných papierov s výnimkou:

- dokumentov zakladajúcich právny nárok na tovar,
- práv alebo cenných papierov podľa článku 5 (3).“

II – Rozsudok vo veci MKG

11. Spoločnosť M-GmbH dovážala autá a distribuovala ich prostredníctvom svojej obchodnej siete na nemecký trh. Spoločnosť Factoring KG (ktorá sa následne premenovala na MKG), ktorá spolu s M-GmbH bola členom skupiny Trapp/Dries/Mitsubishi, prebrala finančné operácie spoločnosti M-GmbH. V tejto súvislosti a podľa faktoringovej zmluvy nadobúdala spoločnosť Factoring KG každý týždeň splatné pohľadávky spoločnosti M-GmbH voči dodávateľom za cenu nominálnej hodnoty týchto pohľadávok, za čo si účtovala faktoringový poplatok vo výške 2 % a poplatok „delkredere“ (poplatok za prevzatie rizika) vo výške 1 % nominálnej hodnoty týchto pohľadávok, ako aj úrok, ktorého výška sa odvíjala od denného nesplateného dlhového zostatku dodávateľov voči Factoring KG.

12. Spoločnosť Factoring KG poskytovala skutočný faktoring, ako aj kvázi faktoring, keďže i) pokiaľ ide o niektoré pohľadávky, prebrala na seba riziko ich neuhradenia bez nároku na náhradu voči spoločnosti M-GmbH v prípade ich neuhradenia (skutočný faktoring), a takisto ii) sa zaviazala vymôcť zvyšné pohľadávky spoločnosti M-GmbH s nárokom na náhradu voči tejto spoločnosti (kvázi faktoring). Podľa praxe nemeckých daňových orgánov sa skutočný faktoring nepovažuje za poskytovanie služieb zo strany faktora, a z tohto dôvodu nebolo možné odpísať DPH. Kvázi faktoring sa však považuje za zdaniteľné poskytnutie služieb zo strany faktora(7).

13. Bundesfinanzhof predložil dve prejudiciálne otázky, ktorými chcel v podstate zistiť to, či skutočný faktoring predstavuje zdaniteľné plnenie alebo či bol na základe niektorého z ustanovení obsiahnutých v článku 13 B písm. d) šiestej smernice o DPH oslobodený od DPH.

14. Súdny dvor rozhodol, že hospodársky subjekt, ktorý odkúpi pohľadávky a berie na seba riziko ich neuhradenia a ktorý za to svojím zákazníkom účtuje poplatky, vykonáva hospodársku činnosť v zmysle šiestej smernice o DPH. Súdny dvor taktiež rozhodol, že táto činnosť nie je oslobodená od DPH, keďže ide o „vymáhanie pohľadávok a faktoring“, a z tohto dôvodu sa na ňu nevzťahuje článok 13 B písm. d) bod 3.

III – Skutkové okolnosti prípadu a predložené prejudiciálne otázky

15. Dňa 26. októbra 2004 GFKL odkúpila, na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej s bankou, záložné práva k nehnuteľnosti a pohľadávky zo 70 zrušených a splatných úverových zmlúv (talej len „portfólio“)(8), ktorých nominálna hodnota bola 15 500 915,16 eura, za kúpnu cenu 8 034 883 eur.

16. Predmety predaja sa považovali za „spravované alebo v držbe“ na účel a riziko kupujúceho od referenčného dátumu stanoveného v zmluve, a to 29. apríla 2004. Banka informovala dlžníkov o postúpení pohľadávok a zmene veriteľa prostredníctvom tzv. „goodbye letters“. Okrem toho, platby týkajúce sa predmetov predaja, ktoré prebehli po rozhodujúcom dni, mali prináležať spoločnosti GFKL. Podľa kúpnej zmluvy bolo rušenie banky, ktorá postúpila svoje pohľadávky,

za uhradenie týchto pohľadávok a za hospodársku hodnotu záruk výslovne vylúčené.

17. Spoločnosť GFKL sa domnievala, že nadobúdateľ pohľadávok neposkytuje predávajúcemu pohľadávok služby podliehajúce DPH. Na základe listu Bundesministerium der Finanzen (Spolkové ministerstvo financií, ďalej len „BMF“) z 3. júna 2004, ktorý bol sformulovaný na účel výkonu rozsudku vo veci MKG, spoločnosť GFKL odovzdala predbežné daňové priznanie na DPH.

18. Pri výpočte výšky DPH, ktorú bolo potrebné zaplatiť, spoločnosť GFKL považovala za protihodnotu rozdiel medzi „hospodárskou nominálnou hodnotou“ (wirtschaftlicher Nennwert) portfólia, ako to dohodli zmluvné strany (predpokladané vymáhateľné pohľadávky znížené o úrok vo výške 5,97 % za obdobie, v ktorom sú tieto pohľadávky vymáhateľné), a kúpnu cenu. Zmluvné strany vypočítali hospodársku nominálnu hodnotu pohľadávok na 8 399 808 eur.

19. Spoločnosť GFKL následne podala v súvislosti so svojim predbežným daňovým priznaním na DPH sťažnosť. Žalovaný, Finanzamt Essen-NordOst (Daňový úrad Essen-severovýchod), zamietol sťažnosť ako nedôvodnú. Proti tomuto rozhodnutiu spoločnosť GFKL podala žalobu na Finanzgericht (finančný súd). Finanzgericht žalobe vyhovel a rozhodol, že na rozdiel od pravého faktoringu prevod pohľadávok neuhradených po lehote ich splatnosti nepredstavuje poskytovanie služieb predávajúcemu, ktoré podlieha DPH.

20. Následne bola vec predložená Bundesfinanzhof, ktorý považoval za potrebné predložiť Súdnemu dvoru tieto tri prejudiciálne otázky:

„1. Na účely výkladu článku 2 bodu 1 a článku 4 šiestej smernice Rady č. 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu:

Ide pri predaji (kúpe) pohľadávok neuhradených po lehote ich splatnosti na základe prevzatia zodpovednosti za vymáhanie pohľadávok a rizika ich neuhradenia o odplatné plnenie a hospodársku výnosnosť kupujúceho pohľadávok aj vtedy, ak sa kúpna cena

– neurčuje podľa nominálnej hodnoty pohľadávok, keďže sa dohodla paušálna zrážka za prevzatie zodpovednosti za vymáhanie pohľadávok a riziko ich neuhradenia, ale

– podľa odhadovaného rizika neuhradenia predmetných pohľadávok, pričom vymáhanie pohľadávok pripadá vo vzťahu k zrážke vyplývajúcej z rizika ich neuhradenia len vedľajší význam?

2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku, na účely výkladu článku 13 B písm. d) bodov 2 a 3 šiestej smernice Rady č. 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu:

a) Je prevzatie rizika neuhradenia zo strany kupujúceho pohľadávok pri nadobudnutí pohľadávok neuhradených po lehote ich splatnosti za výrazne nižšiu kúpnu cenu ako je nominálna hodnota pohľadávok oslobodené od dane ako poskytnutie inej záruky alebo zabezpečenia?

b) V prípade, že ide o prevzatie rizika, ktoré je oslobodené od dane: Je vymáhanie pohľadávok ako súčasť jediného plnenia alebo ako vedľajšie plnenie oslobodené od dane alebo je ako samostatné plnenie zdaniteľné?

3. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku a v prípade, že nejde o plnenie oslobodené od dane, na účely výkladu článku 11 A ods. 1 písm. a) šiestej smernice Rady č. 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu:

Určuje sa protihodnota za zdaniteľné plnenie podľa zmluvnými stranami odhadovaných alebo podľa skutočných nákladov vynaložených na vymáhanie?

21. Písomné pripomienky predložili spoločnosť GFKL, nemecká a írská vláda a Komisia a všetci uvedení sa zúčastnili na pojednávaní, ktoré sa konalo 12. mája 2011.

IV – Predbežné poznámky

22. Na začiatku je potrebné objasniť, aká je v prejednávanej veci úloha Súdneho dvora.

23. Spoločnosť GFKL a Írsko sa snažili odlíšiť rozsudok vo veci MKG na základe toho, že v danom prípade išlo o faktoringovú zmluvu, ktorá zaväzovala spoločnosť Factoring KG prevziať každý týždeň splatné pohľadávky, zatiaľ čo prejednávaný prípad sa týka jednorazového odkúpenia pohľadávok.

24. Hoci zastávam názor, že faktoring obvykle zahŕňa trvalý obchodný vzťah medzi faktorom a jeho klientom, v prejednávanom prípade nie je potrebné skúmať, či ide o faktoring. Domnievam sa, že v rámci právnej úpravy EÚ v oblasti DPH neexistuje žiaden samostatný pojem faktoring, a to hneď z dvoch dôvodov.

25. Po prvé, v rôznych jazykových zneniach článku 13 B písm. d) bodu 3 šiestej smernice o DPH existuje rozpor: deväť jazykových znení vylučuje „vymáhanie pohľadávok a faktoring“ z oslobodenia od DPH stanoveného v tomto ustanovení(9), zatiaľ čo jedenásť jazykových znení odkazuje iba na „vymáhanie pohľadávok“(10). V zodpovedajúcom ustanovení, ktoré sa nachádza v článku 135 ods. 1 písm. d) smernice o DPH, sa už pojem faktoring nespomína v žiadnom jazykovom znení.

26. Po druhé, na situáciu v rozsudku vo veci MKG sa nevzťahoval článok 13 B písm. d) bod 3 šiestej smernice o DPH, pretože išlo o „vymáhanie pohľadávok“. Súdny dvor tak dospel k záveru, že faktoring je potrebné považovať iba za variant všeobecnejšieho pojmu „vymáhania pohľadávok“ bez ohľadu na spôsob, akým sa uskutočňuje(11).

27. Preto je v prejednávanom prípade Súdny dvor vyzvaný rozhodnúť o tom, či vzťah medzi bankou a spoločnosťou GFKL predstavuje poskytovanie služieb spočívajúcich vo vymáhaní pohľadávok spoločnosťou GFKL banke, čo je širší pojem ako faktoring.

V – Patrí prejednávaný prípad do rozsahu pôsobnosti šiestej smernice o DPH?

1. Poskytovanie služieb a hospodárska činnosť

28. Článok 2 šiestej smernice o DPH stanovuje, že DPH podlieha poskytovanie služieb za protihodnotu v rámci územia členského štátu. Tento článok je potrebné vykladať v spojení s článkom 4 tej istej smernice, ktorá stanovuje, že DPH podliehajú iba činnosti hospodárskej povahy.

29. Článok 6 šiestej smernice o DPH definuje poskytovanie služieb ako každé plnenie, ktoré nie je dodaním tovaru. Z tohto dôvodu sa jedná o zvyšnú kategóriu, ktorú Súdny dvor vyložil široko. Článok 6 taktiež stanovuje, že takéto poskytnutie služieb môže okrem iného zahŕňať postúpenia nehmotného majetku nezávisle od toho, či je alebo nie je predmetom dokumentu stanovujúceho

vlastnícke právo.

30. Pokiaľ ide o postúpenia nehmotného majetku, relevantné sú dva rozsudky. V rozsudku vo veci *Swiss Re Germany Holding* Súdny dvor rozhodol, že odplatný prevod portfólia zmlúv o životnom zaistení predstavuje poskytovanie služieb, keďže ide o postúpenie nehmotného majetku(12). V rozsudku vo veci *First National Bank of Chicago* musel Súdny dvor skúmať transakcie týkajúce sa nákupu dohodnutej čiastky v jednej mene výmenou za predaj dohodnutej čiastky v inej mene, pričom podrobnosti (akými sú druh meny, výška čiastky a dátum splatnosti) si zmluvné strany dohodli(13). Súdny dvor konštatoval, že tieto operácie, vzhľadom na to, že sa jednalo o prevody nehmotného majetku(14), predstavovali poskytovanie služieb, pričom službou bola skutočnosť, že banka je pripravená dohodnúť takéto operácie(15).

31. Domnievam sa, že prevod nehmotného majetku uvedený v článku 6 ods. 1 šiestej smernice o DPH sa týka situácie, v rámci ktorej prevodca (v prejednávacom prípade banka) prevádza svoje pohľadávky na nadobúdateľa (v prejednávacom prípade spoločnosť GFKL). V takom prípade prevodca poskytuje službu nadobúdateľovi.

32. V prejednávacom prípade však vyvstala otázka, či nadobúdateľ poskytuje službu prevodcovi. Článok 6 ods. 1 šiestej smernice o DPH však na túto otázku neposkytuje odpoveď.

33. Pokiaľ ide o odkúpenie pohľadávok, Súdny dvor v rozsudku vo veci *MKG* rozhodol, že v prípade skutočného faktoringu odkúpenie pohľadávok predstavuje poskytovanie služby, konkrétne odbremenie predávajúceho od vymáhania pohľadávok, ako aj od rizika ich neuhradenia(16). To podľa Súdneho dvora predstavuje poskytovanie služieb spočívajúcich vo vymáhaní pohľadávok a z tohto dôvodu nie sú tieto služby oslobodené od DPH v súlade s článkom 13 B písm. d) bod 3 šiestej smernice o DPH(17).

34. Domnievam sa však, že to nemožno vnímať tak, že každý predaj pohľadávky predstavuje poskytovanie služby spočívajúcej vo vymáhaní pohľadávok kupujúcim.

35. Spoločnosť GFKL a nemecká a írsky vláda tvrdia, hoci z rôznych dôvodov, že operácia medzi bankou a spoločnosťou GFKL je „isto“ postúpením pohľadávky, čiže predaj, ktorého predmetom je portfólio. Domnievajú sa, že takáto transakcia nezáchádza žiadne zdaniteľné poskytnutie služby spoločnosťou GFKL banke. Zdá sa, že Komisia súhlasí s tým, že „isté“ prevody pohľadávok nepredstavujú služby spočívajúce vo vymáhaní pohľadávok poskytované zo strany prevodcu nadobúdateľovi, ale zo skutočností vysvetlených vnútroštátnym súdom vyvodzuje, že v prejednávacom prípade existuje prvok služby.

36. Zastávam názor, že Súdny dvor túto možnosť naznačil v rozsudku vo veci *MKG* keď konštatoval, že nemožno tvrdiť, že sprostredkovateľ by sa mal považovať iba za príjemcu prevodov splatných pohľadávok zo strany klienta(18).

37. Nie je vylúčené, že existujú prípady postúpenia pohľadávok, ktoré nepredstavujú služby spočívajúce vo vymáhaní pohľadávok. Napríklad osoby, ktoré odkúpia majetok spoločnosti v kontexte prevodu podniku, môžu nadobudnúť pohľadávky ako súčasť majetku. Považovať takéto odkúpenia za služby spočívajúce vo vymáhaní pohľadávok by bolo v rozpore s povahou týchto transakcií.

38. Okrem toho, „plnenia týkajúce sa pohľadávok“ sú oslobodené od DPH v zmysle článku 13 B písm. d) bodu 3 šiestej smernice o DPH. To naznačuje, že musia existovať prevody pohľadávok, ktoré nie sú „vymáhaním pohľadávok“, inak by toto oslobodenie od dane nemalo zmysel.

39. Na to, aby išlo o službu spo?ívajúcu vo vymáhaní poh?ádávok a na základe toho bolo možné sa odvoláva? na uplatnenie rozsudku vo veci MKG, je teda potrebné nie?o viac ako iba samotný prevod poh?ádávky.
40. Hospodárska povaha plnenia v prejednávacom prípade nazna?uje to, že banka okrem jednoduchého postúpenia poh?ádávok získa aj ?alšie výhody, ?o znamená, že v prejednávacom prípade h?adá a prijíma službu.
41. Ú?elom poskytovania úverov zo strany banky je získa? výnos v podobe úrokov bez toho, aby riskovala poži?aný kapitál. Banka nepoži?iava peniaze s cie?om obchodova? so svojimi poh?ádávkami na trhu, ale s cie?om získa? spä? poži?aný kapitál od pôvodného dlžníka alebo od osôb, ktoré sa za neho zaru?ili alebo inak poskytli zábezpeku za jeho úver. To odlišuje bankové úvery od dlhových nástrojov obchodovaných na kapitálových trhoch napriek tomu, že dlhopisy a iné podobné dlhové nástroje predstavujú dlh emitenta vo?i ich držite?om.
42. V prípade omeškania dlžníka sa bude verite?, ktorým je banka, snaži? vymôc? poži?aný kapitál ako aj úroky a ved?ajšie náklady súvisiace s vymáhaním poh?ádávok, ?o môže zah?a? realizáciu zabezpe?enia poskytnutého k úveru.
43. V prejednávacom prípade banka údajne prijala kroky na vymáhanie poh?ádávok, ale napokon zistila, že nie je rozumné v nich pokračova?. Využila teda služby spoločnosti GFKL, ktorá sa domnieva, že môže vymôc? poh?ádávky neuhradené po lehote ich splatnosti ú?innejšie ako banka, nako?ko pružnos? banky v tomto smere obmedzovali dôvody týkajúce sa právnych a verejných vz?ahov. Úlohou spoločnosti GFKL v rámci tohto plnenia je vymáhanie poh?ádávok, hoci nie nevyhnutne všetkých. Prvok úroku zahrnutý do výpo?tu hospodárskej hodnoty preukazuje, že spoločnos? GFKL nenadobudla portfólio poh?ádávok na ú?ely obchodovania, ale na ú?ely toho, aby v rámci vopred stanovenej lehoty tieto poh?ádávky sama vymohla.
44. Sústavu v prejednávacom prípade netvorí len Banka a spoločnos? GFKL, ale taktiež aj dlžníci, ?o predstavuje trojstranný vz?ah. Z tohto dôvodu je úloha spoločnosti GFKL omnoho zložitejšia ako napríklad úloha osoby, ktorá kúpila zásoby tovarov podliehajúcich skaze, akým sú napríklad potraviny po uplynutí dátumu ich spotreby.
45. V prejednávacom prípade banka neprevádza na spoločnos? GFKL jednu poh?ádávku ale portfólio viacerých poh?ádávok a s tým súvisiace záložné práva, iné záruky, dokumentáciu a ved?ajšie nároky. Spoločnos? GFKL zjavne zanalyzovala riziko a pravdepodobnú hospodársku hodnotu obsiahnutú v tomto portfóliu na základe predpokladaného úspechu ?alšieho vymoženía poh?ádávok ako aj predpokladanej zrealizovate?nej hodnoty poh?ádávok. Prevod poh?ádávok predstavuje situáciu, ktorá je pre banku zjavne výhodnejšia ako situácia, kedy by mala vymáha? poh?ádávky sama. Spoločnos? GFKL okrem toho ponúka banke možnos? ukon?i? vz?ahy s niektorými klientmi, ktoré sa ukázali ako nevyhovujúce, a odbremeni? ju od všetkých problémov vyplývajúcich z právnych a verejných vz?ahov, ktoré sa týkajú nepretržitej snahy vymôc? poh?ádávky. V krátkosti povedané, spoločnos? GFKL ponúka banke hospodársky prijate?nú možnos? zbavi? sa raz a navždy všetkých sedemdesiatich klientov, ktorí sú v omeškaní.
46. Vzh?adom na vyššie uvedené úvahy sa domnievam, že banka okrem zaplatenia ceny, ktorá sa odvíja od aktuálnej hodnoty poh?ádávok, požíva aj ?alšiu výhodu. Inými slovami, banka kupuje od spoločnosti GFKL službu a Spoločnos? GFKL túto službu banke poskytuje.

47. Keže v prejednávacom prípade ide o poskytnutie služby, nevyhnutne musí ís o hospodársku inos. Z tohto dôvodu nie je potrebné podrobnejšie skúmať článok 4 ods. 1 šiestej smernice o DPH.

2. Protihodnota

48. Na to, aby sa na službu vzahovala šiesta smernica o DPH, je však potrebné, aby sa poskytovala za protihodnotu. Väšina pochybností vnútroštátneho súdu, pokia ide o uplatnenie šiestej smernice o DPH na prejednávany prípad, sa týka existencie protihodnoty.

49. Na to, aby išlo o protihodnotu v zmysle šiestej smernice o DPH, musí medzi zmluvnými stranami existovať právny vzah, v ktorom dochádza k navzájom reciproým plneniam. To znamená, že odmena musí byť prijatá ako *protihodnota* za poskytnutie služby(19). Je to tiež známe ako „požiadavka priamej súvislosti“(20).

50. V rozsudku vo veci MKG Súdny dvor rozhodol, že medzi službou poskytovanou zo strany faktora a sumou, ktorú za ňu prijal ako protihodnotu vo forme platby, existovalo priame spojenie, keže si za poskytnutie tejto služby útoval sprostredkovateľský poplatok ako aj poplatok za riziko „delkredere“(21).

51. Pokia ide o prejednávany prípad, zmluvné strany sa výslovne nedohodli na žiadnom poplatku. Vzniká teda otázka, o by mohlo byť touto protihodnotou.

52. Hoci protihodnota môže pochádzať od tretej strany(22), neexistuje žiaden náznak toho, že dlžníci sú povinní spoločnosti GFKL zaplatiť niečo nad rámec toho, o dlžili banke. Z toho dôvodu možno v prejednávacom prípade odvodiť protihodnotu z dvoch skutočností: zníženie nominálnej hodnoty pohľadávok pri výpočte kúpnej ceny (ako navrhol vnútroštátny súd) a príležitosť dosiahnuť zisk pri kúpe pohľadávky (ako navrhla spoločnosť GFKL)(23).

53. Domnievam sa však, že zníženie nemôže predstavovať protihodnotu. Je to tak preto, lebo zníženie odráža skutočnú mieru rizika, ktoré bolo prevedené, keže predmetné pohľadávky sú pohádkami neuhradenými po lehote ich splatnosti. Z toho dôvodu spoločnosť GFKL platí iba trhovú cenu portfólia a za svoje služby neprijíma žiadnu odmenu. Z hospodárskeho hľadiska banka neposkytuje žiadne skutočné zníženie, ale jednoducho akceptuje cenu, ktorú je kupujúci ochotný zaplatiť za portfólio.

54. Aj keby Súdny dvor dospel k záveru, že banka poskytovala protihodnotu, sporné je, či existuje priame spojenie medzi znížením a poskytovaním služby.

55. V rozsudku vo veci Aardappelenbewaarpplaats Súdny dvor rozhodol, že v situácii, v rámci ktorej sa za protihodnotu považovalo nešpecifikované zníženie hodnoty obchodných podielov, neexistovala žiadna priama súvislosť medzi poskytovanou službou a prijatou protihodnotou(24). V tomto prípade družstvo, ktoré prevádzkovalo sklad zemiakov, ako protihodnotu za uskladnenie zemiakov útovalo svojim členom poplatok a títo členovia sa takisto stávali majiteľmi obchodných podielov. Jeden rok sa však družstvo rozhodlo neútovať poplatok za skladovanie, ale namiesto toho znížilo svojim členom hodnotu obchodných podielov. Súdny dvor rozhodol, že v tomto prípade nešlo o vzájomnú súvislosť.

56. Súdny dvor však vo svojom nedávnom rozsudku vo veci Astra Zeneca rozhodol, že medzi poskytnutím nákupných poukážok spoločnosťou Astra Zeneca jej zamestnancom (služba) a znížením mzdy zamestnancov (protihodnota) existovala priama súvislosť(25).

57. Tento záver nie je nevyhnutne v rozpore s rozsudkom vo veci Aardappelenbewaarpplaats. V

rozsudku vo veci Aardappelenbewaarplaats bolo zníženie hodnoty obchodných podielov nešpecifikované. Hoci Súdny dvor túto otázku ?alej nerozvinul, domnievam sa, že tento záver možno vysvetliť na základe skutočnosti, že by bolo obtiažne preukázať hodnotu, ktorú predstavovalo zníženie, a teda preukázať to, že táto hodnota predstavovala hodnotu poskytovanej služby. Hodnota poskytovaných služieb ako aj to, či protihodnota predstavuje skutočnú odplatu za poskytované služby, sú dôležité pri určení, či existuje priama súvislosť medzi prijatou protihodnotou a poskytnutou službou(26).

58. V prejednávanom prípade sa zjavné zníženie nominálnej hodnoty pohľadávok dosiahlo zhodnotením rôznych okolností, ktoré, pokiaľ ide o služby poskytované spoločnosťou GFKL, majú len obmedzený význam. Tieto okolnosti zahŕňajú: možné odlišné posúdenie platobnej schopnosti dlžníkov, trvalú hodnotu záruky poskytnutej za pohľadávky, skutočnú vymožitelnosť pohľadávok, ako aj náklady, ktoré vznikli v tomto kontexte.

59. Ako zdôraznil vnútroštátny súd, zníženie nevyplýva zo služby spočívajúcej v odbremenení banky od jej pohľadávok a od rizika ich neuhradenia, ale z posúdenia skutočnej hodnoty pohľadávok, ktoré prebrala spoločnosť GFKL. Domnievam sa, že toto zníženie sa týka najmä skutočnosti, že riziká vyplývajúce z portfólia sú už zrejmé, hoci portfólio aj na?alej predstavuje značnú neistotu, pokiaľ ide o vývoj jeho hodnoty. Tieto neistoty sa netýkajú iba úspechu spoločnosti GFKL pri vymáhaní pohľadávok, ale aj hospodárskeho vývoja vo všeobecnosti, najmä však vývoja trhu s nehnuteľnosťami, ktorý má vplyv na hodnotu záložných práv.

60. Za týchto okolností teda nemožno konštatovať, že zníženie predstavuje protihodnotu prijatú za hodnotu služby, ktorú spoločnosť GFKL poskytuje banke. Z toho dôvodu neexistuje žiadne priame spojenie medzi poskytnutou službou a prijatou protihodnotou.

61. Aj keby bola protihodnota, ktorú spoločnosť GFKL prijala, príležitosťou k tomu, aby v dôsledku odkúpenia pohľadávok dosiahla zisk, nemyslím si, že ide o priamu súvislosť.

62. Po prvé Súdny dvor rozhodol, že výnos z investícií do kapitálových fondov nepredstavuje priamu protihodnotu prijatú za poskytovanie služieb, ktoré spočívajú v sprístupnení kapitálu v prospech tretej strany(27). Analogicky, zisk zo špekulatívnej transakcie, pokiaľ ide o pohľadávky neuhradené po lehote ich splatnosti, by nemal predstavovať priamu protihodnotu prijatú za poskytnutie základnej služby spočívajúcej vo vymáhaní pohľadávok.

63. Po druhé Súdny dvor rozhodol, že v prípade, ak protihodnota ?iasto?ne závisí na nešpecifikovaných faktoroch, nemôže existovať priama súvislosť(28). Toto je prípad porovnateľný s prejednávaným prípadom, keďže výšku pravdepodobného zisku nemožno presne odhadnúť. Nie je však vylúčené, že spoločnosť GFKL napokon zinkasuje sumu vyššiu ako je hospodárska nominálna hodnota pohľadávok alebo sumu medzi touto sumou a kúpnu cenou alebo dokonca sumu nižšiu ako je kúpna cena, ktorú zaplatila banke.

64. Vzhľadom na to, že nie je splnená požiadavka priamej súvislosti medzi prijatou protihodnotou a poskytnutou službou, na prejednávaný prípad sa nevzťahuje šiesta smernica o DPH.

65. Mohlo by byť užitočné dodať, ak je navrhovaný vyššie uvedený výklad správny, že služby mnohých takzvaných zlých bánk so sídlom v členských štátoch, ktorých cieľom je odbremenenie bilancie finančných inštitúcií od pohľadávok neuhradených po lehote ich splatnosti, možno v mnohých prípadoch považovať, z hľadiska DPH, za služby spočívajúce vo vymáhaní pohľadávok. To sa týka požiadavky protihodnoty, bude potrebné v každom jednotlivom prípade posúdiť, či existuje priame spojenie medzi poskytovanou službou a protihodnotou, pokiaľ k nej došlo, ktorú prijíma tzv. zlá banka.

66. Pre prípad, že by Súdny dvor nezdial tento názor, odpoviem aj na druhú a tretiu predloženú prejudiciálnu otázku.

VI – Je prejednávany prípad v súlade s článkom 13 B písm. d) šiestej smernice o DPH oslobodený od DPH?

1. Oslobodenia od DPH

67. V prejednanom prípade predložili účastníci konania argumenty na základe oslobodení od DPH obsiahnutých v článku 13 B písm. d) bodoch 1, 2, 3 a 5 šiestej smernice o DPH.

a) Článok 13 B písm. d) bod 1 šiestej smernice o DPH

68. Spoločnosť GFKL tvrdí, že prevod by sa mal považovať za poskytnutie úveru v zmysle článku 13 B písm. d) bodu 1 šiestej smernice o DPH, keďže platba sa uskutočňuje ihneď, zatiaľ čo spoločnosť GFKL nadobúda pohľadávky neskôr.

69. Je pravda, že definícia stanovená v tomto článku je dostatočne široká na to, aby sa vzťahovala na poskytnutie úveru zo strany dodávateľa tovaru v podobe odloženej platby(29). Okrem toho, tento článok sa neobmedzuje na poskytovanie pôžičiek alebo úverov bankami a finančnými inštitúciami(30). Domnievam sa však, že poskytnutie úveru predstavuje trvalý dlhový vzťah medzi zmluvnými stranami v rámci určitého časového obdobia, ktoré sa končí dňom splatenia úveru. V rámci prejednaného prípadu po tom, ako spoločnosť GFKL odkúpila portfólio, neexistuje žiaden trvalý dlhový vzťah(31).

70. Okrem toho nemožno konštatovať, že spoločnosť GFKL poskytla úver banke, keďže ide o pohľadávku už po lehote ich splatnosti, a cieľom spoločnosti GFKL je vymôcť ich(32). Pokiaľ ide o vzťah medzi bankou a spoločnosťou GFKL, na rozdiel od kvázi faktoringu, spoločnosť GFKL v prejednanom prípade neposkytuje žiaden úver banke, ktorý sa má splatiť neskôr z platieb obdržaných od dlžníkov.

71. Z toho dôvodu prejednávany prípad nemôže byť oslobodený od DPH podľa článku 13 B písm. d) bodu 1 šiestej smernice o DPH.

b) Článok 13 B písm. d) bod 2 šiestej smernice o DPH

72. Vnútroštátny súd sa pýta, či prejednaná situácia predstavuje zabezpečenie záväzku, keďže sa zdá, že ide o podobnú situáciu, aká nastala v rozsudku vo veci Bally(33). Tento prípad sa týkal platby za určitý nakúpený tovar platobnou kartou. Súdny dvor rozhodol, že toto plnenie predstavovalo záruku a z tohto dôvodu bolo oslobodené od DPH. Podľa vnútroštátneho súdu tento prípad taktiež zahŕňal prevod pohľadávky zo spoločnosti Bally na spoločnosť, ktorá platobnú kartu vydala, za peňažnú odplatu.

73. Túto analógiu však nepovažujem za presvedčivú. Pokiaľ ide o prevod uskutočnený prostredníctvom platobnej karty, predávajúci akceptuje to, že kupujúci si nesplní svoju povinnosť

spo?ívajúcu v zaplatení dohodnutej ceny v hotovosti, ale namiesto toho súhlasí s tým, že platba bude mať podobu nového dlhového vz?ahu, ktorý vznikol medzi spoločnosťou vydávajúcou platobné karty a predávajúcim (čo zodpovedá dlhu kupujúceho voči spoločnosti vydávajúcej platobné karty). Skutočná platba uskutočnená zo strany spoločnosti vydávajúcej platobné karty predávajúcemu je vždy platbou odloženou, t. j. platba sa uskutoční neskôr, ako keby si kupujúci vybral platbu v hotovosti. Z tohto dôvodu z hľadiska pôvodných zmluvných strán obchodnej transakcie je úlohou spoločnosti vydávajúcej platobné karty zaručiť, aby predávajúci dostal dohodnutú cenu zníženú o poplatok, ktorý si účtuje táto spoločnosť, čo predstavuje protihodnotu, ktorú táto spoločnosť obdržala za jej službu spo?ívajúcu v poskytnutí záruky predávajúcemu.

74. V prejednávacom prípade neexistuje medzi dlžníkmi a spoločnosťou GFKL žiadny právny vzťah, ktorý by existoval nezávisle od kúpy portfólia. Spoločnosť GFKL nesúbila dlžníkom alebo banke, že za pôvodné pohľadávky zaplatí ich nominálnu hodnotu. Platí iba cenu za portfólio, ktoré je súčasťou ich nominálnej hodnoty. Preto, hoci prejednávany prípad zahŕňa prevod pohľadávky výmenou za peniaze, tento prevod sa neuskutočňuje v rámci vopred stanoveného zmluvného vzťahu medzi ručiteľom a veriteľom, ktorý je typický pre služby spo?ívajúce v poskytovaní záruk, vrátane prípadov, v ktorých sa predajca dohodne so spoločnosťou vydávajúcou platobné karty, že bude prijímať jej karty.

75. Írsko tvrdí, že prejednávany prípad by mohol predstavovať „vyjednávanie zabezpečenia peňazí [prevzatie iných záruk a zabezpečení – *neoficiálny preklad*]“, upravené v inej časti článku 13 B písm. d) bodu 2 šiestej smernice o DPH, keďže niektoré pohľadávky sú zabezpečené nehnuteľnosťami.

76. Ani toto tvrdenie ma však nepresvedčilo. Ako Írsko samo priznalo, toto ustanovenie by sa neuplatnilo na časť daného portfólia, konkrétne na nezabezpečené úvery, ktoré sú taktiež jeho súčasťou. Domnievam sa, že portfólio by sa malo vnímať ako celok a nemožno ho umelo rozdeliť tak, že niektoré pohľadávky obsiahnuté v tomto portfóliu sú oslobodené od DPH v zmysle niektorého ustanovenia zatiaľ čo ostatné nie sú. Okrem toho, pri uhradení kúpnej ceny nemožno konštatovať, že spoločnosť GFKL poskytuje banke službu spo?ívajúcu v záruke alebo inom zabezpečení.

c) Článok 13 B písm. d) bod 5 šiestej smernice o DPH

77. Írsko napokon tvrdí, že prevod možno v súlade s článkom 13 B písm. d) bodom 5 tejto smernice klasifikovať ako plnenie týkajúce sa dlhopisov a iných cenných papierov, keďže dokumentácia týkajúca sa úveru bola jasne „prevoditeľná“.

78. Hoci je pravda, že prejednávany prípad zahŕňa „prevoditeľnú“ dokumentáciu týkajúcu sa úveru, táto skutočnosť však nie je podstatná pri stanovovaní rozsahu pôsobnosti článku 13 B písm. d) bodov 3 a 5 šiestej smernice o DPH, keďže obe tieto ustanovenia sa vzťahujú na prevoditeľné finančné nástroje. Dôležité je to, že úverové zmluvy uzatvorené s jednotlivými klientmi banky, hoci sú tvorené alebo zabezpečené prevoditeľnými zmenkami, nie sú určené na výmenu na trhoch cenných papierov rovnakým spôsobom ako dlhopisy alebo iné cenné papiere.

79. Domnievam sa, že článok 13 B písm. d) bod 5 šiestej smernice o DPH nie je v prejednávacom prípade uplatniteľný. Oslobodenia od DPH uvedené v článku 13 B písm. d) tejto smernice nepredstavujú jasný systematický celok. Napriek tomu znenie tohto ustanovenia vedie k záveru, že rôzne oslobodenia od DPH sa zameriavajú na rôzne skupiny transakcií, ktoré zvyčajne poskytujú hospodárske subjekty v rámci finančných služieb(34).

80. Oslobodenie od DPH stanovené v článku 13 B písm. d) bode 5 šiestej smernice o DPH sa zameriava na plnenia týkajúce sa cenných papierov predstavujúcich buď vlastný kapitál

spoložnosti, alebo jej zahraničný kapitál, ktoré sú bežné pre primárne alebo sekundárne trhy s cennými papiermi a financovanie podniku. Tieto plnenia zvyčajne uskutočňujú investičné banky, poskytovatelia finančných služieb a investori.

81. Na druhej strane, oslobodenie od DPH stanovené v článku 13 B písm. d) bode 3 sa týka plnení, ktoré zvyčajne uskutočňuje finančná inštitúcia poskytujúca bankové služby, ktoré podľa článku 13 B písm. d) bodu 1 a 2 tejto smernice nie sú oslobodené od DPH. Toto oslobodenie od DPH sa uplatňuje na plnenia, ktoré sa týkajú útov, pohľadávok, platieb a s tým súvisiacich prevoditeľných finančných nástrojov.

82. Práve preto prejednáváný prípad nemožno posudzovať podľa článku 13 B písm. d) bodu 5 šiestej smernice o DPH ale skôr podľa článku 13 B písm. d) bodu 3 tejto smernice.

d) článok 13 B písm. d) bod 3 šiestej smernice o DPH

83. Článok 13 B písm. d) bod 3 šiestej smernice o DPH oslobodzuje od DPH plnenia týkajúce sa pohľadávok, ale vylučuje z tohto oslobodenia „vymáhanie pohľadávok“. Otázka teda znie, či sa na prejednáváný prípad vzťahuje pojem „vymáhanie pohľadávok“ obsiahnutý v tomto ustanovení.

84. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že oslobodenia od DPH by sa mali vykladať striktne, zatiaľ čo výnimky z týchto oslobodení široko(35).

85. Pojem „vymáhanie pohľadávok“ však šiesta smernica o DPH nedefinuje, ale doposiaľ sa mu venovala pozornosť v rámci dvoch rozsudkov(36). Podľa ustálenej judikatúry „vymáhanie pohľadávok“ odkazuje na finančné plnenia, ktorých cieľom je získať platbu za peážnú pohľadávku(37). To isté platí pre pohľadávky neuhradené po lehote ich splatnosti a ostatné pohľadávky(38). V dôsledku toho skutočnosť, že pohľadávky sú v omeškaní, nemá vplyv na možnosť kvalifikovať plnenie ako „vymáhanie pohľadávok“(39).

86. Z dôvodov stanovených v bodoch 39 až 46 týchto návrhov som dospel k záveru, že na prejednáváný prípad sa vzťahuje pojem „vymáhanie pohľadávok“ stanovený v článku 13 B písm. d) bode 3 šiestej smernice o DPH, a spoločnosť GFKL poskytuje banke službu spočívajúcu vo vymáhaní pohľadávok.

2. Jediné plnenie?

87. Poslednou otázkou v rámci druhej prejudiciálnej otázky je to, či poskytovanie služieb v prejednanom prípade možno považovať za jediné plnenie alebo či ide o poskytovanie dvoch služieb: jedna pozostáva z odbremenenia banky od vymáhania pohľadávok (ktorú som už vyššie klasifikoval ako službu spočívajúcu vo vymáhaní pohľadávok) a druhá je v súlade s článkom 13 B písm. d) bodom 1 šiestej smernice o DPH kvalifikovaná ako služba spočívajúca v poskytnutí úveru.

88. Podľa judikatúry Súdneho dvora, ak súbor prvkov a úkonov tvorí jedno plnenie, potom je opodstatnené brať do úvahy všetky okolnosti, za ktorých sa vykonáva predmetné plnenie s cieľom určiť, či ide o dve alebo viacero odlišných plnení alebo jediné plnenie(40).

89. Súdny dvor zároveň na jednej strane rozhodol, že z článku 2 šiestej smernice o DPH vyplýva, že každé plnenie sa má zvyčajne považovať za odlišné a nezávislé, a na druhej strane, že plnenie pozostávajúce z jediného plnenia z hospodárskeho hľadiska nesmie byť umelo členené, aby sa nezmenila funkcia systému DPH.

90. O jediné plnenie ide vtedy, keď dva alebo viaceré prvky alebo úkony poskytnuté

zdaniteľnou osobou v prospech spotrebiteľa a sú tak úzko zviazané, že objektívne tvoria jediné a nerozlučné hospodárske plnenie, ktorého rozdelenie by bolo neprirodzené(41). O jediné plnenie ide aj vtedy, keď sa jeden alebo viaceré prvky považujú za hlavné plnenie, kým ostatné prvky sa považujú za jedno alebo viacero vedľajších plnení, ktoré podliehajú rovnakému daňovému režimu ako hlavné plnenie. Konkrétne sa musí plnenie považovať za vedľajšie plnenie k hlavnému plneniu, ak pre zákazníkov nepredstavuje cieľ sám o sebe, ale je prostriedkom lepšieho využitia hlavného plnenia poskytované služby(42).

91. V prejednávacom prípade je hospodárskym účelom prevodu odbremenenie banky od vymáhania jej pohľadávok. Pravdou samozrejme zostáva, že na to, aby spoločnosť GFKL nadobudla pohľadávky, musí za ne zaplatiť kúpnu cenu, ale táto cena je protihodnotou prijatou za pohľadávky, ktoré spoločnosť GFKL odkúpila. Z tohto dôvodu nemožno konštatovať, že ide o dve samostatné služby poskytované spoločnosťou GFKL, ale skôr o služby, ktoré sú neoddeliteľne prepojené.

92. Z týchto dôvodov je potrebné konštatovať, že prejednávany prípad predstavuje „vymáhanie pohľadávok“ v zmysle článku 13 B písm. d) bodu 3 šiestej smernice o DPH a teda nie je oslobodený od DPH.

VII – Čo je v prejednávacom prípade hodnota protihodnoty?

93. Treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, čo by sa malo v prejednávacom prípade považovať za protihodnotu na účely výpočtu zdaniteľného základu: zmluvnými stranami odhadované, alebo skutočné náklady vynaložené na vymáhanie.

94. Článok 11 A ods. 1 písm. a) šiestej smernice o DPH definuje zdaniteľné plnenie ako „všetko, čo predstavuje protihodnotu, ktorú získal alebo získa dodávateľ [alebo poskytovateľ – *neoficiálny preklad*] od kupujúceho, od zákazníka alebo od tretej strany za tento tovar alebo služby vrátane dotácií priamo súvisiacich s cenou tohto tovaru alebo služieb“.

95. Podľa ustálenej judikatúry protihodnotou musí byť subjektívna hodnota a nie odhadovaná hodnota, ku ktorej sa dospelo uplatnením objektívnych kritérií(43). Z tohto dôvodu je základom posúdenia poskytovania služieb hodnota skutočne prijatej protihodnoty a nie nominálna hodnota.

96. Preto v prejednávacom prípade nemožno protihodnotu vypočítať na základe rozdielu medzi takzvanou hospodárskou nominálnou hodnotou a kúpnu cenou. Ako už uviedol vnútroštátny súd, je veľmi pravdepodobné, že zmluvné strany sa dohodli na hospodárskej nominálnej hodnote výhradne na účely DPH. Z toho dôvodu hospodárska nominálna hodnota pravdepodobne odráža buď predpokladanú mieru zisku spoločnosti GFKL, pokiaľ ide o prevod pohľadávok, alebo sumu, z ktorej sú zmluvné strany ochotné platiť DPH. Domnievam sa však, že v prípade, v rámci ktorého sa zdaniteľný základ zakladá na miere zisku, táto miera by sa mala zakladať na skutočnom vývoji, nie na predbežných predpokladoch, inak by mohli byť zdaniteľné osoby povinné platiť DPH za protihodnotu, ktorú nikdy neprijali.

97. Výška protihodnoty nemôže vychádzať ani z rozdielu medzi nominálnou hodnotou pohľadávky obsiahnutej v portfóliu a kúpnu cenou, ktorú zaplatila spoločnosť GFKL, keďže to jednoducho predstavuje zníženie hodnoty pohľadávky.

98. Domnievam sa, že v prejednávacom prípade sa musí protihodnota vypočítať na základe toho, čo spoločnosť GFKL skutočne prijala od banky. To znamená, že protihodnotou je rozdiel medzi sumou, ktorú spoločnosť GFKL eventuálne vymôže od dlžníkov v rámci portfólia, a cenou, za ktorú odkúpila portfólio.

99. Tento záver vychádza z dvoch rozsudkov, v rámci ktorých Súdny dvor ?elil podobným problémom, pokia? ide o výpo?et výšky protihodnoty.

100. V rozsudku vo veci First National Bank Chicago Súdny dvor konštatoval, že pri zahrani?ných devízových transakciách, v rámci ktorých sa neú?tuje žiaden poplatok alebo provízia, pokia? ide o určité osobitné transakcie, je zdanite?ným základom ?istý výsledok transakcií poskytovate?a služieb v rámci stanoveného ?asového obdobia(44). Súdny dvor navyše odmietol myšlienku, že ako zdanite?ný základ by sa mohol použiť rozdiel medzi ponúknutou predajnou cenou a ponúknutou nákupnou cenou(45).

101. Analogicky je v prejednávacom prípade taktiež užito?ný rozsudok vo veci Argos. V tomto prípade išlo o predaj poukážok zo strany obchodu, ktorý ich niekedy predával za ich nominálnu hodnotu a niekedy za diskontovanú hodnotu. Súdny dvor bol požiadaný, aby odpovedal na otázku, aká by mala byť výška protihodnoty v situácii, v rámci ktorej boli predmetné poukážky kúpené za diskontovanú hodnotu – nominálna hodnota alebo hodnota, za ktorú boli poukážky kúpené. Súdny dvor rozhodol, že relevantná bola suma, ktorú obchod skuto?ne prijal, a nie nominálna hodnota(46).

102. Je pravda, že tento záver bude spôsobova? oneskorenia pri zis?ovaní toho, ?o je zdanite?ný základ, ako aj pri vymáhaní dlžnej sumy. Súdny dvor už však rozhodol, že protihodnota môže vzniknú? v rámci určitého ?asového obdobia(47).

103. Vzh?adom na vyššie uvedené úvahy som dospel k záveru, že v prejednávacom prípade by sa mala protihodnota zaklada? na rozdiel medzi sumou poh?adávky, ktorú spoločnosť GFKL skuto?ne vymohla, a cenou, ktorú spoločnosť GFKL zaplatila za odkúpenie poh?adávky od banky.

VIII – Návrh

104. Vzh?adom na vyššie uvedené navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky predložené zo strany Bundesfinanzhof takto:

1. Kúpa portfólia poh?adávok nezaplatených po lehote ich splatnosti predstavuje službu a hospodársku ?innos? v zmysle ?lánku 2 bodu 1 a ?lánku 4 šiestej smernice Rady ?. 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladiení právnych predpisov ?lenských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia.

Vzh?adom na to, že v prejednávacom prípade neexistuje žiadna priama súvislos? medzi poskytovanou službou a prijatou protihodnotou, sa však na poskytovanie tejto služby nevz?ahuje šiesta smernica o DPH.

105. Na druhú a tretiu predloženú prejudiciálnu otázku nie je potrebné odpoveda?. Subsidiárne však navrhujem, aby na ne Súdny dvor odpovedal takto:

2. Prejednávaný prípad predstavuje „vymáhanie poh?adávok“ v zmysle ?lánku 13 B písm. d) bodu 3 šiestej smernice o DPH, a preto nie je oslobodený od DPH.

3. Protihodnota v prejednávacom prípade by sa mala zaklada? na rozdiel medzi sumou poh?adávky, ktorú spoločnosť GFKL skuto?ne vymohla, a cenou, ktorú spoločnosť GFKL zaplatila za odkúpenie poh?adávky od banky.

1 – Jazyk prednesu: angličtina.

2 – Rozsudok z 26. júna 2003, MKG, C-305/01, Zb. s. I-6729.

3 – Tamže, bod 80.

4 – Tamže, bod 49.

5 – Diogenes LAERTIUS: *Životopisy slávnych filozofov*, Knihy VI-X. Loeb Classical Library, s. 43.

6 – Šiesta smernica Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladiení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia (aj len „šiesta smernica o DPH“) (Ú. v. ES L 145, s. 1; Mim. vyd. 09/001, s. 23). Smernica Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, s. 1) (aj len „smernica o DPH“) nahradila šiestu smernicu o DPH s účinnosťou od 1. januára 2007. Cieľom smernice o DPH je to, aby v súlade so zásadou lepšej právnej úpravy boli uplatniteľné ustanovenia uvedené jasne a prehľadne (odôvodnenie č. 3 smernice).

7 – Podľa prístupu nemeckých orgánov, ktorý v prejednávacom prípade takisto zastávalo Nemecko, je rozhodujúcim rozdielom medzi zdaniteľnými službami poskytujúcimi vo vymáhaní pohľadávok (akým je kvázi faktoring) a službami nepodliehajúcimi DPH poskytujúcimi v postúpení pohľadávok prevod rizika. Ak si veriteľ ponechá riziko, plnenie je zdaniteľné; ak dôjde k prevodu rizika, ide o predaj záväzkov a nie o poskytovanie služieb zo strany kupujúceho predávajúcemu.

8 – Predmetom kúpnej zmluvy boli, okrem iného, záložné práva k nehnuteľnosti ako aj všetky iné práva a nároky vyplývajúce z úverových zmlúv, ktoré sú uvedené v prílohe údajov o portfóliu, vrátane úverových pohľadávok, všetkých súasných a/alebo budúcich, podmienených a/alebo doasných vedajších pohľadávok, ako sú úroky, náklady, poplatky vrátane sprostredkovateľského poplatku, všetkých dodatočných záruk alebo záruk tretích osôb, všetkých právnych titulov a všetkých iných podkladov súvisiacich s rôznymi úverovými zmluvami, akými sú doklady, spisy klientov, korešpondencia a prípadne iné obchodné podklady.

9 – Anglické, švédske, estónske, lotyšské, litovské, maarské, maltské, poľské a slovinské znenie.

10 – Španielske, české, dánske, nemecké, grécke, francúzske, talianske, holandské, portugalské, slovenské a fínske znenie. Bulharské a rumunské znenie nie je k dispozícii.

11 – Rozsudok vo veci MKG, už citovaný v poznámke pod čiarou 2, bod 77.

12 – Rozsudok z 22. októbra 2009, Swiss Re Germany Holding, C-242/08, Zb. s. I-10099, body 27 a 28.

13 – Rozsudok zo 14. júla 1998, First National Bank of Chicago, C-172/96, Zb. s. I-4387, body 21 a 22.

14 – Tamže, bod 25.

15 – Tamže, bod 29.

16 – Rozsudok vo veci MKG, už citovaný v poznámke pod čiarou 2, bod 49.

17 – Tamže, bod 77.

18 – Tamže, bod 50.

19 – Rozsudok z 3. marca 1994, Tolsma, C-16/93, Zb. s. I-743, bod 14.

20 – Rozsudky z 29. februára 1996, Mohr, C-215/94, Zb. s. I-959, bod 17; z 5. februára 1981, Coöperatieve Aardappelenbewaarplaats, 154/80, Zb. s. 445, a z 8. marca 1988, Apple and Pear Development Council, 102/86, Zb. s. 1443.

21 – Rozsudok vo veci MKG, už citovaný v poznámke pod čiarou 2, body 48 a 49.

22 – Pozri článok 11 A ods. 1 písm. a) šiestej smernice o DPH. Ak je dlžník v omeškaní, zvyčajne je povinný nahradiť náklady súvisiace vymáhaním pohľadávok ako aj poplatky, ktoré vznikli tým, ktorí tieto pohľadávky vymáhajú. Domnievam sa, že spoločnosť GFKL má nárok na takúto náhradu rovnako ako by mala banka, keby tieto pohľadávky vymáhala sama.

23 – Pripomínam, že rozdiel medzi, na jednej strane, hospodárskou nominálnou hodnotou alebo skutočne vypočítanou sumou, a, na druhej strane, sumou, ktorú spoločnosť GFKL zaplatila banke, nie je len protihodnota za vymáhanie pohľadávok, ale zahŕňa taktiež kapitálové zisky a straty vyplývajúce z toho, že spoločnosť GFKL určitú dobu vlastnila portfólio.

24 – Rozsudok vo veci Coöperatieve Aardappelenbewaarplaats, už citovaný v poznámke pod čiarou 20, bod 12.

25 – Rozsudok z 29. júla 2010, Astra Zeneca UK, C-40/09, Zb. s. I-7505, bod 29.

26 – Rozsudok z 29. októbra 2009, Komisia/Fínsko, C-246/08, Zb. s. I-10605. V tomto prípade vyvstala otázka, či protihodnota prijatá za poskytovanie služieb právnej pomoci podliehala DPH; Súdny dvor rozhodol, že nepodliehala, keďže protihodnota závisela na poskytovaní služieb iba čiastočne. Iné faktory zahŕňali majetok príjemcu a jeho príjem a neboli priamo spojené s poskytovanými službami.

27 – Rozsudok z 29. apríla 2004, EDM, C-77/01, Zb. s. I-4295, bod 63.

28 – Pozri analogicky rozsudok zo 14. novembra 2000, Floridienne a Berginvest, C-142/99, Zb. s. I-9567, body 22 a 23, v rámci ktorého Súdny dvor rozhodol, že vzhľadom na to, že dividendy boli vyplatené v dôsledku rozhodnutia, ktoré jednostranne prijala tretia osoba, zakladali sa na nešpecifikovaných faktoroch a z tohto dôvodu tu neexistovala žiadna priama súvislosť.

29 – Rozsudok z 5. júna 1997, SDC, C-2/95, Zb. s. I-3017, bod 34.

30 – Tamže, bod 34.

31 – V tejto súvislosti je dôležité poznamenať, že v prejednávanom prípade sa úrok používa na výpočet hospodárskej nominálnej hodnoty pohľadávky. Banka nie je povinná platiť úroky spoločnosti GFKL po tom, ako sa prevod pohľadávky uskutočnil.

32 – Samostatnou otázkou je, či spoločnosť GFKL môže v jednotlivých prípadoch opätovne dojednať podmienky úveru a stanoviť tak dlhšiu lehotu na jeho splatenie a teda poskytnúť úver bývalým klientom banky (dlžníkom). To by predstavovalo novú transakciu medzi spoločnosťou GFKL a predmetným dlžníkom.

33 – Rozsudok z 25. mája 1993, C-18/92, Zb. s. I-2871.

34 – Pozri napríklad rozsudok z 19. apríla 2007, Velvet & Steel Immobilien, C-455/05, Zb. s. I-3225, body 21 a 22.

35 – Rozsudok z 28. októbra 2010, AXA UK, C-175/09, Zb. s. I-10701, bod 30 a tam citovaná judikatúra.

36 – Rozsudky vo veciach MKG, už citovaný v poznámke pod čiarou 2, a AXA, už citovaný v poznámke pod čiarou 35.

37 – Rozsudky vo veciach MKG, už citovaný v poznámke pod čiarou 2, bod 78, a AXA, už citovaný v poznámke pod čiarou 35, bod 31.

38 – Rozsudok vo veci AXA, už citovaný v poznámke pod čiarou 35, bod 34.

39 – Naopak, faktoring sa týka správy existujúcich pohľadávok klienta zo strany faktora. Domnievam sa, že to je to, prečo prevody týkajúce sa pohľadávok po lehote ich splatnosti nemožno kvalifikovať ako faktoringové služby, hoci faktoring ako hospodársky pojem môže taktiež zahŕňať kúpu pohľadávok po lehote ich splatnosti.

40 – Rozsudky z 27. októbra 2005, Levob Verzekeringen a OV Bank, C-41/04, Zb. s. I-9433, bod 19, a z 29. marca 2007, Aktiebolaget NN, C-111/05, Zb. s. I-2697, bod 21.

41 – Rozsudky vo veciach Levob Verzekeringen a OV Bank, už citovaný v poznámke pod čiarou 40, body 20 a 22, a Aktiebolaget NN, už citovaný v poznámke pod čiarou 40, body 22 a 23.

42 – Rozsudky z 25. februára 1999, CPP, C-349/96, Zb. s. I-973, bod 30; vo veci Levob Verzekeringen a OV Bank, už citovaný v poznámke pod čiarou 40, bod 21; z 11. júna 2009, RLRE Tellmer Property, C-572/07, Zb. s. I-4983, bod 18, a z 2. decembra 2010, Everything Everywhere, C-276/09, Zb. s. I-12359, body 24 a 25.

43 – Rozsudky vo veci Coöperatieve Aardappelenbewaarplaats, už citovaný v poznámke pod čiarou 20, bod 13; z 15. mája 2001, Primback, C-34/99, Zb. s. I-3833, bod 24, a z 24. októbra 1996, Argos Distributors, C-288/94, Zb. s. I-5311, bod 16 a tam citovaná judikatúra.

44 – Rozsudok vo veci First National Bank of Chicago, už citovaný v poznámke pod čiarou 13, bod 47.

45 – Tamže, bod 45.

46 – Rozsudok vo veci Argos Distributors, už citovaný v poznámke pod čiarou 43, body 16, 18, 20 a 23.

47 – Rozsudok vo veci First National Bank of Chicago, už citovaný v poznámke pod čiarou 13, bod 48 a tam citovaná judikatúra.